

2. Саяпин С. А. Развитие определения преступления агрессии в международном и национальном праве // Альманах Международного права. – 2010. Вып. 2. – С. 324 – 325.

3. Короткий Т. Р. Понятие «Незаконные комбатанты» и их правовой статус. // Научные работы Одесской национальной юридической академии.

Научный руководитель: к.ю.н., доцент Процун С.С.

Кандиба Анастасія Валеріївна
студентка III курсу
соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ КРИМІНАЛЬНОМУ ПЕРЕСЛІДУВАННІ В АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ

Вітчизняний кримінальний процес на сучасному етапі історичного розвитку в межах системного реформування всіх державних інституцій, обумовленого прагненням демократичних перетворень, потребує суттєвого оновлення та визначення інноваційних шляхів його подальшого розвитку. У зв'язку з цим необхідно об'єктивно і критично оцінити національні реалії, що важко зробити без дослідження зарубіжного правового досвіду. Метою є вивчення досвіду використання електронних інформаційних технологій під час кримінальної процесуальної діяльності, їх вплив на ефективність кримінального переслідування в англо-американській правовій системі.

Інновації в технології кримінального правосуддя американські юристи поділяють на 2 категорії: жорсткі (обладнання) і м'які технології (програмне забезпечення). Відмінності виявляються між інноваціями у сфері кримінального правосуддя, що мають жорстку матеріальну базу та такими, що мають м'яку інформаційну основу. У США і Англії широко застосовуються жорсткі технології для запобігання злочинам, камери відеоспостереження, куленепробивні вікна в касах банків, системи безпеки в будинках [2, с. 19].

Комп'ютерні мережі та інтернет технології входять до складу м'яких технологічних інновацій, які забезпечують зведення, обробку, аналіз і пошук значного масиву відомостей. Вони виконують роль «підсилювача» людського інтелекту, а всі програми та бази даних сукупно з операторами утворюють «мозковий центр» органів кримінального переслідування. Традиційний спосіб застосування інтернет-технологій – створення

електронних картотек, баз даних, інформаційно-пошукових систем регіонального, національного і міжнародного рівнів (Інтерполу) [2, с. 55].

Способи фіксації процесуальних дій, наприклад, на досудовій стадії в англо-американському кримінальному процесі суттєво відрізняються від звичного для нас. Перебіг слідчих дій на досудовій стадії не фіксується у протоколах, а занотовується поліцейським у записнику, після чого включається до звіту, що складається з завершенням досудового провадження. Такі дані не є доказами, але легалізуються в суді шляхом допитів поліцейських, свідків, експертів [1, с. 84]. Допити записуються на аудіо— або відеоносії, що є гарантією дотримання прав допитуваної особи і своєрідною формою реалізації принципу публічності англо-американського кримінального процесу. До того ж це зручний і надійний спосіб, застосовуючи який, при сучасному рівні розвитку експертної діяльності, майже неможливо фальсифікувати дані.

Висновок експерта за результатами проведення експертизи якщо й існує в звичному для нас паперовому вигляді, то доказової сили в суді не має. Результати експертиз легалізуються під час судового розгляду шляхом допиту експерта про дослідження, механізм його проведення та результати. Експерт допитується як свідок, але, на відміну від звичайного свідка, не дає показань про відомі йому факти, а лише висловлює свою думку щодо них.

Ще одна позитивна особливість кримінального процесу США: статистичні обліки. В Україні це питання є предметом гострих дискусій та потребує негайної реорганізації, оскільки методи обліків, за якими вираховуються показники діяльності органів досудового розслідування, застарілі. Так, у США якість діяльності поліції визначається шляхом установлення кількісного співвідношення всієї сукупності зареєстрованих кримінальних правопорушень з тими, що були розкриті та провадження в яких передано до суду [1, с. 84–85].

Нові технології дають змогу оперативно відстежувати діяльність злочинних угруповань на принципово іншому рівні. Цікавим є досвід спецслужб США щодо розробки і застосування систем Oasis (ЦРУ) і Magic Lantern (ФБР), які дають можливість як контролювати інформаційний обмін злочинних співтовариств, так і «зламувати» комп'ютери підозрюваних, встановлюючи в них «трояни» (програми-віруси для відстеження інформації) [3, с. 56].

Спеціальний підрозділ передових технологій Office of Advanced Information Technology, який входить до складу Управління науки і технології ЦРУ, застосовує програму Oasis для переведення телевізійних і радіотрансляцій у текстовий документ. Програма розпізнає зміст сказаного і кожного мовця. Крім того, Oasis шукає в тексті слова, що асоціюються з небезпекою їх синоніми. Зараз технологія програми працює лише з англomовними матеріалами, але в майбутньому планується реалізувати її

арабською та китайською. Oasis може сканувати не лише текст радіопередач, а і телефонних розмов. Сьогодні більше половини міжнародних телефонних переговорів ведуться за допомогою інтернет-телефонії, таким чином, розміщення програми в певних сегментах Мережі дасть змогу контролювати наявність небезпечних слів навіть під час телефонних розмов [3, с. 56].

Описані технології стали особливо актуальні та набули поширення після терактів 2015 року, однак держави ЄС на загальноєвропейському рівні такі системи не впроваджують. Міжнародний резонанс спричинили оприлюднені матеріали спецслужб щодо проведення превентивних антитерористичних заходів, що яскраво ілюструють теракти в Парижі (7.02.2015 р., 13.11.2015 р.) та Брюсселі (22.03.2016 р.). Отже, необхідність впровадження технологій типу Oasis та Magic Lantern є дуже важливим питанням з огляду на зростаючу загрозу з боку терористичних угруповань.

Отже, це питання актуальне також і в Україні з огляду на ескалацію терористичних загроз, зокрема, застосування підрозділами Збройних Сил України новітніх інформаційних технологій на території проведення антитерористичної операції, в районі адміністративного кордону з АР Крим, державного кордону з невизнаною республікою Придністров'я. Саме тому, враховуючи практику англо-американських країн у використанні передових досягнень інформаційних технологій, було б доцільним запровадити в Україні рецесійовані інновації щодо статистичних обліків, систем Oasis і Magic Lantern та інш., які б допомогли ефективно і швидко здійснювати кримінальне переслідування уповноваженими органами.

Список використаних джерел:

1. Луньова О.С. Процесуальні повноваження поліцейських у кримінальному провадженні в Англії та США / О.С. Луньова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 2. – С. 81–89.
2. Byrne James, Marx Gary. Technological Innovations in Crime Prevention and Policing. A Review of the Research on Implementation and Impact / James Byrne, Gary Marx // Cahiers Politiestudies. – Jaargang 2011-3, nr. 20, p. 17–40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/238011.pdf>
3. Snowden Der Spiegel Interview, 7 July 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https:// cryptome.wikileaks.org/2013/07/snowden-spiegel-13-0707 en.html](https://cryptome.wikileaks.org/2013/07/snowden-spiegel-13-0707-en.html).

Науковий керівник: д.ю.н., доцент Мануїлова К.В.